

По-п'яте, для найманого працівника заробітна плата – це основна частина його трудового доходу, який він отримує в результаті реалізації здатності до праці і який має забезпечити об'єктивно необхідне відтворення робочої сили.

Отже, можна зробити висновок, що в сучасних умовах господарювання заробітна плата в Україні повною мірою не виконує жодну із функцій, які впливають з її сутності. В найбільшій мірі це стосується відтворювальної, стимулюючої та соціальної функцій.

Список використаних джерел:

1. Богиня Д.П., Основи економіки праці: навч.пос. / Д.П. Богиня, О.А. Грішнова – К.:Знання-Прес, 2002.-313с.
2. Бутинець Ф.Ф. Бухгалтерський управлінський облік: підр. [для студ. спеціальності «Облік і аудит» вищ. навч. закл.] / Ф.Ф. Бутинець, Т.В. Давидюк, З.Ф. Канурна та ін. – [3-тє вид. перероб. і доп.]- Житомир: Рута, 2005. – 480 с.
3. Вареня В. Оплата праці: компенсації / В. Вареня, Л. Гуманян // Дебет-кредит, 2009. – № 40.- С.7.

Науковий керівник: к.е.н., доцент Данилюк І. В.

*Романюк Ольга,
студентка групи РКзм-51*

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ІНФОРМАЦІЙНА МОДЕЛЬ АНАЛІЗУ ГРОШОВИХ ПОТОКІВ ПІДПРИЄМСТВА

Від того наскільки узгоджені між собою за обсягом і часом різні види грошових потоків значною мірою залежить платоспроможність, фінансова стійкість та поступальність економічного розвитку підприємства. Ефективно організований рух грошових коштів є ознакою високого рівня здійснення фінансового управління діяльністю, адже завдяки йому підвищується ритмічність здійснення операційної діяльності, раціонального використовуються власні фінансові ресурси, прискорюється оборот капіталу підприємства, скорочується потреба у позиченому капіталі, знижується ризик неплатоспроможності, створюються тимчасово вільні грошові активи для здійснення фінансових інвестицій, здатних генерувати додатковий прибуток. Саме тому гро-

шовому потоку та оцінці його ефективності слід приділяти увагу суб'єктами як внутрішнього так і зовнішнього фінансового аналізу.

З економічної точки зору на грошові кошти підприємства можна виділити два підходи до характеристики їх обсягу, складу та розміру: у вузькому і широкому розумінні. У широкому сенсі їх можна аналізувати як грошові кошти, авансовані у майно підприємства; у вузькому сенсі – як частина оборотних активів, яка безпосередньо знаходиться в грошовій формі.

Розгляд грошових коштів у широкому розумінні базується на тому, що майно будь-якого підприємства має вартісне вираження, тому кошти, авансовані в це майно, опосередковують його використання та забезпечують безперервну зміну форм вартості. Наявне майно є по суті матеріально-речовою формою, в якій на певний момент знаходяться грошові кошти, вкладені в дане підприємство, і можуть при потребі (або в процесі кругообігу) прийняти грошову форму. У вузькому сенсі грошові кошти розглядають як частину оборотних засобів, які відображаються у II розділі активу балансу. Це фактичні гроші, які на момент оцінки знаходяться у розпорядженні підприємства та можуть бути негайно використані для фінансування будь-яких потреб чи зобов'язань підприємства.

Аналіз грошових коштів та грошового обороту підприємства має за мету визначити їх існуючий стан, наявні та потенційні проблеми, пов'язані з утворенням та використанням грошових коштів, оцінити ефективність управління грошовим оборотом та рівень платоспроможності підприємства [2, с.158]. Завданнями економічного аналізу є:

- оцінка зміни грошових потоків підприємства;
- визначення відносних показників ефективності грошових потоків;
- визначення чинників, які негативно впливають на зміну грошових потоків;
- оцінка резервів ефективного використання грошових коштів;
- розроблення заходів на впровадження резервів у діяльність підприємства.

Аналіз грошових потоків пов'язаний із з'ясуванням причин, які вплинули на збільшення (зменшення) припливу грошових коштів та збільшення (зменшення) їх відпливу. Це можна робити як за довгостроковий період (декілька років), так і за короткостроковий (квартал, рік). Такий аналіз має безперечний інтерес, якщо він буде здійснений за період, що відображає певний етап в діяльності підприємства, на-

приклад, з моменту створення, випуску нової продукції, закінчення реконструкції тощо.

Аналіз потоків грошових коштів повинен здійснюватись як на основі звітних, так і планових показників (платіжного календаря). При цьому останні виступають одночасно інструментом управління грошовими потоками. Це досягається шляхом контролю за відповідністю їх реального руху до планових показників та прийняттям необхідних коригуючих заходів[1].

Першим показником виникнення фінансових ускладнень є тенденція скорочення частки грошових коштів в складі оборотних активів підприємства при зростаючому обсязі його поточних зобов'язань. Тому щомісячний аналіз співвідношення грошових коштів і найбільш термінових зобов'язань (термін яких закінчується в поточному місяці) може надати точну інформацію про надлишок (недостачу) грошових коштів на підприємстві.

Іншим методом оцінки достатності грошових коштів є визначення тривалості періоду їх обороту. Тривалість періоду складає 360 днів – при розрахунку значення показника за рік; 90 днів – при розрахунку за квартал; 30 днів – за місяць.

Для розрахунку використовуються внутрішні облікові дані про величину залишків на початок і кінець періоду (наприклад, місяця) на рахунках грошових коштів. З цією метою використовується формула:

$$СЗГК = \frac{\frac{ЗГ_1}{2} + ЗГ_2 + ЗГ_3 + \dots + \frac{ЗГ_n}{2}}{n - 1}$$

де СЗГК – середні залишки грошових коштів, тис. грн.;

ЗГ_n – залишки на початок n-го місяця, тис. грн.;

n – кількість місяців в періоді.

Для розрахунку величини середнього обороту потрібно використовувати кредитовий оборот за період, що аналізується, по рахунку 311 «Поточні рахунки в національній валюті» беручи до уваги, що більшість підприємств здійснюють безготівкові розрахунки зі своїми контрагентами, а видача грошових коштів через касу (наприклад, заробітна плата працівників або оплата господарських витрат) передбачає їх попереднє одержання в банку. Відкриття спеціальних рахунків в банку та їх використання (чекові книжки, акредитиви) за рахунок власних коштів також пов'язане з перерахуванням коштів з поточного рахунку на відповідні спеціальні рахунки. В цих випадках викорис-

тання для розрахунку величини обороту суми кредитових оборотів по рахунках 30 «Каса», 311 «Поточні рахунки в банку в національній валюті», 313 «Інші рахунки в банку в національній валюті» призвело б до подвійного рахунку і, як наслідок – до значного викривлення показника оборотності грошових коштів на підприємстві. Але якщо на підприємстві значна частина розрахунків проходить через касу і / або формування спеціальних рахунків здійснюється на позиковій основі, тобто суми, що проводяться по кредиту рахунків 30 «Каса», 313 «Інші рахунки в банку в національній валюті» не знаходять свого попереднього відображення на рахунку 311 «Поточні рахунки в банку в національній валюті», вказані витрати грошових коштів повинні бути додані до суми кредитового обороту рахунку 31 «Рахунки в банку». Для того, щоб зрозуміти реальний рух грошових коштів на підприємстві, оцінити синхронність надходження і витрачання грошових коштів, а також поєднати величину одержаного фінансового результату зі станом грошових коштів на підприємстві, необхідно виділити і проаналізувати всі напрямки надходження (припливу) грошових коштів, а також їх вибуття (відпливу).

Складання «Звіту про рух грошових коштів» з відповідними аналітичними висновками фактично і є аналізом руху грошових потоків на підприємстві. Вказані напрямки руху грошових коштів прийнято розглядати в розрізі наступних основних видів діяльності (див. рис. 1). Аналіз грошових коштів прямим методом дозволяє оцінити ліквідність підприємства, оскільки детально розкриває рух грошових коштів на рахунках, що дає можливість робити оперативні висновки відносно достатності коштів для сплати по рахунках поточних зобов'язань, а також про можливість здійснення інвестиційної діяльності.

В той же час цей метод має суттєвий недолік, оскільки він не розкриває взаємозв'язок одержаного фінансового результату і зміни величини грошових коштів на рахунках підприємства. Тому необхідно з'ясувати причину можливих розбіжностей. З цією метою проводиться аналіз руху грошових коштів непрямим методом. За результатами аналізу грошових потоків фінансовий менеджер повинен отримати відповідь на основні питання: звідки надходять грошові кошти, яке значення кожного джерела і на які цілі вони використовуються. Висновки потрібно робити як в цілому по підприємству, так і по кожному виду його діяльності: операційна, фінансова та інвестиційна.

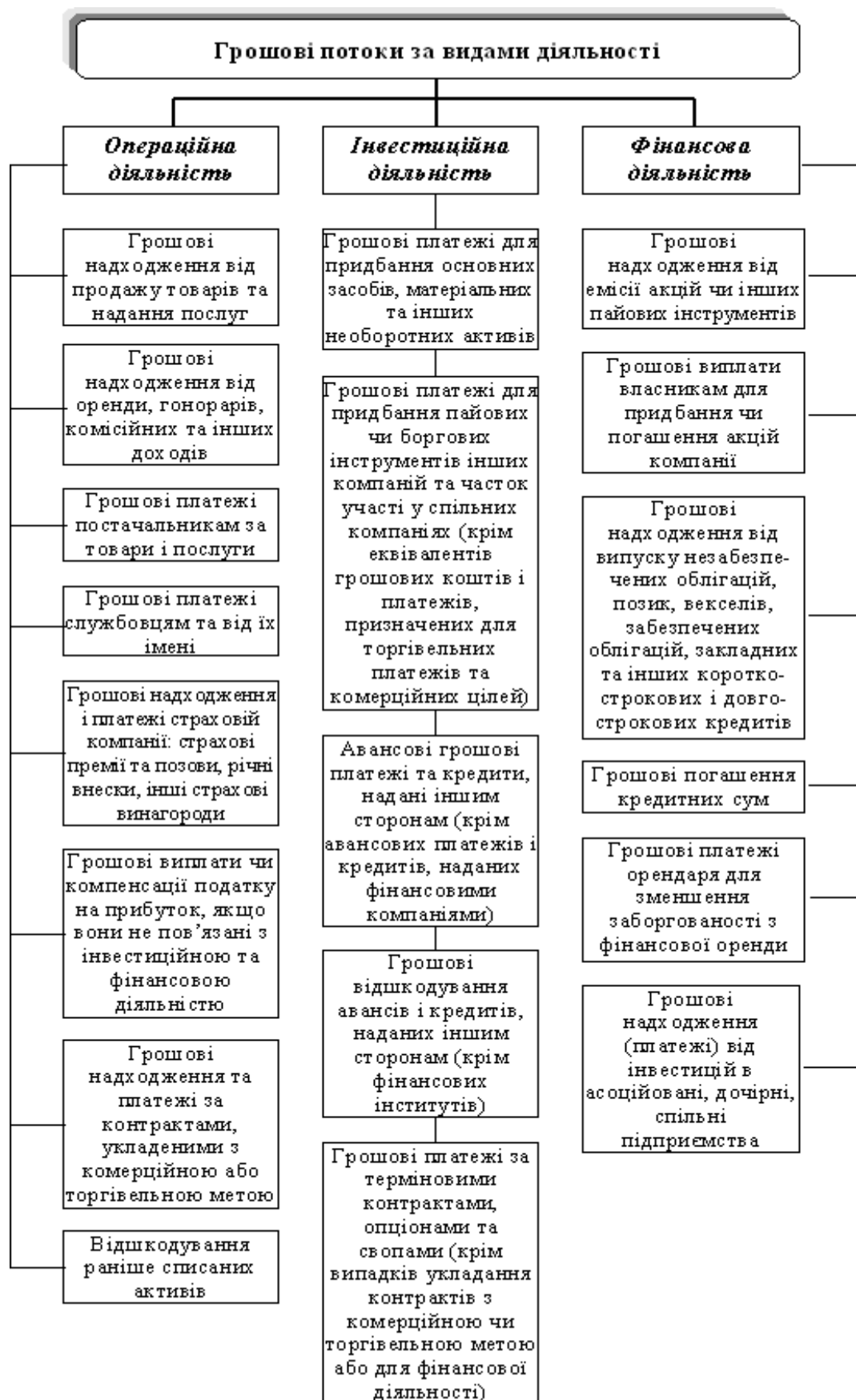

Рис. 1. Складові грошових потоків за видами діяльності

На цій підставі робляться висновки про джерела і про забезпечення кожного виду діяльності необхідними грошовими коштами. В результаті приймаються рішення по питанню перевищення надходження грошових коштів над платежами, джерел оплати поточних зобов'язань та інвестиційної діяльності, достатності отримуваного прибутку.

Список використаних джерел:

1. Мних Є. В. Фінансовий аналіз: навч. посіб. / Є. В. Мних. – К.: Київ.нац. торг.-екон.ун-т, 2010. – 412 с.
2. Черниш С.С. Аналіз грошових коштів підприємства. // Наукові записки. Збірник наукових праць кафедри економічного аналізу. Випуск 11. – Тернопіль: Видавництво «Економічна думка», 2002, с. 158–161.
3. Ясишена В.В. Теоретичні аспекти аналізу грошових потоків підприємств // Економічний простір. 2008. – Випуск 16.

Науковий керівник: к.е.н., доцент Будник Л. А.

***Ротман Надія,**
Студентка групи РКм-51*

НОВИЙ МЕТОД УДОСКОНАЛЕННЯ ОПЛАТИ ПРАЦІ

Традиційна система матеріальної компенсації припускає поділ грошової винагороди працівників на постійну (базовий оклад) і змінну (премії, бонуси) частини. При цьому базовий оклад є гарантованою винагородою працівнику за виконання ним строго встановленого кола посадових обов'язків на певному робочому місці, з певним рівнем результативності та відповідно до правил і стандартів, прийнятих в компанії. Якщо оклад пов'язаний також і з рівнем кваліфікації, необхідним на даному робочому місці, а зростання кваліфікації працівника тягне за собою збільшення його окладу в рамках однієї посади, то фіксована частина заробітної плати починає працювати і як стимул для розвитку співробітника, підвищення рівня його професіоналізму.

Сьогодні в багатьох компаніях базові оклади визначаються на основі суб'єктивних уявлень керівників про необхідну і достатню суму